

TRAKTAT

między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Estońską o przyjaznej współpracy i bałtyckim dobrosąsiedztwie,
sporządzony w Tallinie dnia 2 lipca 1992 r

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 2 lipca 1992 r. został sporządzony w Tallinie Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Estońską o przyjaznej współpracy i bałtyckim dobrosąsiedztwie w następującym brzmieniu:

TRAKTAT

**między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Estońską
o przyjaznej współpracy i bałtyckim dobrosąsiedztwie**

Rzeczpospolita Polska i Republika Estońska, nazywane dalej Stronami:

— kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,

— potwierdzając zasady zawarte w Akcie końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryskiej Karcie Nowej Europy oraz w innych dokumentach współpracy ogólnoeuropejskiej,

— przekonane o konieczności ostatecznego przezwyciężenia podziału Europy oraz stworzenia sprawiedliwego i trwałego ładu europejskiego,

— świadome wspólnoty ich interesów oraz swojej współodpowiedzialności za pokój, bezpieczeństwo, porozumienie i współpracę w demokratycznej, wolnej i szanującej prawa człowieka Europie,

— doceniając znaczenie stosunków polsko-estońskich dla całokształtu współpracy w Europie Środkowej, regionie bałtyckim i na kontynencie europejskim,

— deklarując wolę współdziałania na płaszczyźnie dwustronnej, jak i w ramach organizacji i instytucji międzynarodowych w celu rozwoju wszechstronnej współpracy w regionie bałtyckim, w tym restauracji oraz ochrony wartości środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego,

— wyrażając przekonanie, że zasada dobrego sąsiedztwa powinna regulować stosunki między wszystkimi państwami w regionie bałtyckim, niezależnie od ich położenia,

— pragnąc odtworzyć i wszechstronnie rozwinąć cenne wartości stosunków polsko-estońskich i odwołując się do tradycji przyjaźni łączącej oba Państwa i narody,

— dążąc do stworzenia podstaw dla przyjaznego współzycia i rozwoju bliskiej współpracy między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Estońską,

uzgodniły, co następuje.

Artykuł 1

1. Strony kształtują swoje stosunki w duchu wzajemnego szacunku, zaufania, równouprawnienia i partnerstwa, opierając się na prymacie prawa międzynarodowego, a także na zasadach poszanowania suwerenności, nienaruszalności granic, integralności terytorialnej oraz nieingerencji w sprawy wewnętrzne.

2. Strony dążą do stworzenia Europy, w której przestrzegane są prawa człowieka i podstawowe wolności, a granice utracą dzielący charakter, również w wyniku przewycięzania różnic gospodarczych i społecznych.

3. W ramach Rady Państw Morza Bałtyckiego oraz innych organizacji i instytucji regionu bałtyckiego Strony będą tworzyć sprzyjające warunki do rozwoju współpracy i dobrego sąsiedztwa w tej części Europy.

Artykuł 2

1. Zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych Strony zobowiązują się rozwiązywać swoje spory wyłącznie środkami pokojowymi i potwierdzają, że powstrzymają się od użycia siły lub groźby jej użycia w stosunkach wzajemnych.

2. Każda ze Stron gwarantuje, że działalność jej sił zbrojnych na jej terytorium będzie zgodna z Kartą Narodów Zjednoczonych, Aktem końcowym Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Paryską Kartą Nowej Europy i innymi dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 3

1. Stosownie do postanowień odpowiednich dokumentów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Strony będą współdziałać w celu utrzymania i umocnienia bezpieczeństwa na kontynencie europejskim.

2. Strony będą wprowadzać w życie uzgodnione ogólnoeuropejskie środki umacniania zaufania i bezpieczeństwa. W razie potrzeby Strony uzgodnią dodatkowe środki tego rodzaju.

3. Strony szczególną uwagę poświęcą sprawom umocnienia bezpieczeństwa oraz środkom zaufania w rejonie Bałtyku.

Artykuł 4

1. Strony będą aktywnie wspierać proces rozbrojenia jądrowego, chemicznego i biologicznego. Strony uważają, że redukcja zbrojeń do stopnia wystarczającego do obrony oraz wykonywanie Traktatu o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie będą prowadziły do utrwalenia stabilności i bezpieczeństwa w Europie.

2. Zgodnie z Układem o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej Strony będą współdziałać na rzecz zapobiegania rozprzestrzenianiu tej broni w świecie, w szczególności w Europie Środkowej i Północnej.

3. Strony podejmą środki w celu zagwarantowania kontroli eksportu towarów i technologii, które służą celom

pokojowym, lecz mogą być wykorzystane do produkcji broni, o których mowa w ustępach 1 i 2.

4. Strony będą układać swoje stosunki w dziedzinie wojskowości na podstawie odrębnych porozumień.

Artykuł 5

1. W przypadku powstania sporu lub sytuacji, które zdaniem jednej ze Stron mogą zagrażać lub zagrażają utrzymaniu pokoju lub bezpieczeństwu w świecie albo naruszają pokój międzynarodowy lub bezpieczeństwo, w szczególności gdy taki spór lub sytuacja dotyczy obu Stron, Strony niezwłocznie przeprowadzą stosowne konsultacje w celu poszukiwania możliwych środków uregulowania sporu lub powstałej sytuacji zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych.

2. W razie gdyby państwo trzecie lub państwa trzecie dokonały zbrojnej napaści na jedną ze Stron, druga Strona zobowiązuje się nie udzielać jakiegokolwiek pomocy i poparcia takiemu państwu lub państwom przez cały czas trwania konfliktu zbrojnego oraz będzie działać na rzecz uregulowania tego konfliktu zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych i dokumentami Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

Artykuł 6

1. Spotkania szefów państw i rządów będą odbywać się w każdym przypadku, kiedy Strony uznają to za celowe.

2. Ministrowie spraw zagranicznych będą odbywać regularne konsultacje w sprawach będących przedmiotem zainteresowania obu Stron.

3. Strony będą rozwijać regularne kontakty między organami władzy i administracji państwowej oraz będą tworzyć sprzyjające warunki do rozwoju współpracy między-parlamentarnej.

Artykuł 7

1. Strony będą sprzyjać rozwojowi wzajemnie korzystnej współpracy gospodarczej, w tym handlowej, opartej na zasadach rynkowych i zapewnią dogodne warunki do takiej współpracy, z uwzględnieniem ochrony inwestycji, technologii, praw patentowych i autorskich, oraz wprowadzą odpowiednio uregulowania prawne w zakresie przepływu kapitałów, siły roboczej, towarów i usług.

2. Strony będą ułatwiać rozwój współpracy przedsiębiorstw państwowych i prywatnych oraz innych podmiotów gospodarczych. W szczególności będą popierać rozwój kooperacji inwestycyjnej i kapitałowej przedsiębiorstw polskich i estońskich, wykorzystując w pełni wszystkie dostępne środki promocji. Szczególna uwaga będzie skierowana na współpracę małych i średnich przedsiębiorstw.

3. Strony będą dokonywać wymiany doświadczeń oraz udzielać sobie pomocy szkoleniowej i innej w procesie budowania i doskonalenia gospodarki rynkowej.

4. Strony będą rozwijać i ułatwiać współpracę naukową i techniczną między obydwojma Państwami w celach pokojowych na zasadach równouprawnienia i wzajemnych korzyści, uwzględniając możliwości nowoczesnej nauki i techniki.

Artykuł 8

1. Strony przywiązują duże znaczenie do partnerskiej współpracy między regionami, miastami, gminami i innymi jednostkami terytorialnymi. Strony będą ułatwiać i popierać tę współpracę we wszystkich dziedzinach, zarówno w stosunkach dwustronnych, jak i poprzez udział w Radzie Państw Morza Bałtyckiego i Związku Miast Bałtyckich.

2. Strony kierują się we współpracy regionalnej Europejską konwencją ramową o transgranicznej współpracy między wspólnotami i władzami terytorialnymi. Będą dążyć do włączenia tej współpracy do działalności odpowiednich instytucji regionu bałtyckiego.

3. Strony powołają wspólną międzyrządową Komisję do spraw Współpracy Regionalnej i w tym celu zostanie zawarta odpowiednia umowa.

Artykuł 9

1. Strony będą współpracować w celu rozwoju i doskonalenia wzajemnych i tranzytowych połączeń transportowych i związanej z nimi infrastruktury we wszystkich dziedzinach transportu, łącznie z transportem rurociągowym oraz liniami energetycznymi.

2. Strony będą podejmować kroki na rzecz modernizacji i doskonalenia połączeń telekomunikacyjnych, w szczególności połączeń telefonicznych, telexowych i elektronicznego przekazywania danych.

3. Strony będą sprzyjać współpracy w dziedzinie transportu i łączności, tak w Europie, jak i w innych częściach świata. Ich właściwe organy będą zawierać odrębne umowy w tym zakresie, odpowiadające standardom i normom międzynarodowym.

Artykuł 10

1. Strony będą ściśle współpracować w dziedzinie ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych w celu zapewnienia trwałego bezpieczeństwa ekologicznego w regionie, a w szczególności na Morzu Bałtyckim. Będą one rozszerzać, sprzyjać i tworzyć warunki do poprawy stanu środowiska, w tym wód i powietrza, gleb i lasów, oraz ochrony flory i fauny. Strony będą przeciwdziałać zanieczyszczeniom transgranicznym i będą dążyć do ich skutecznego ograniczenia i likwidacji. Będą one także współpracować w zakresie stosowania i rozwoju „ekologicznie czystych produkcji i technologii”.

2. Uznając ważność współpracy w regionie bałtyckim w dziedzinie ekologii, Strony będą ściśle współpracować w celu wprowadzenia w życie Konwencji o rybołówstwie i ochronie żywych zasobów w Morzu Bałtyckim i Białym, podpisanej w Gdańsku dnia 9 września 1973 r., oraz Konwencji o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego, podpisanej w Helsinkach dnia 9 kwietnia 1992 r., a także innych dokumentów dotyczących ochrony środowiska Bałtyku.

3. Strony będą współdziałać i okazywać sobie wzajemną pomoc w celu zapobiegania i likwidacji zagrożeń ekologicznych oraz klęsk żywiołowych. Będą niezwłocznie informować się wzajemnie o takich zagrożeniach i klęskach lub o możliwościach ich powstania.

4. Właściwe organy Stron zawrą szczegółowe umowy dotyczące bezpieczeństwa i współpracy ekologicznej zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

5. Strony będą uczestniczyć w tworzeniu skoordynowanej strategii ochrony środowiska w Europie i na świecie.

Artykuł 11

1. Strony będą popierać wszechstronny rozwój współpracy w dziedzinie kultury, nauki i oświaty oraz będą stosować istniejące światowe i europejskie standardy, określone w szczególności w konwencjach UNESCO i dokumencie krakowskiego sympozjum Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie europejskiego dziedzictwa kulturalnego.

2. Strony będą, na podstawie istniejących między nimi umów i programów, intensyfikować i rozbudowywać wymianę kulturalną we wszystkich dziedzinach na wszystkich szczeblach. Będą w szczególności popierać współpracę między stowarzyszeniami twórców i artystów oraz instytucjami i organizacjami kulturalnymi oraz bezpośrednio kontakty pomiędzy polskimi i estońskimi twórcami i artystami.

Artykuł 12

1. Strony będą działać na rzecz rozwoju współpracy pomiędzy różnymi rodzajami szkół, uczelni oraz instytucji naukowych, między innymi poprzez wymianę uczniów, studentów i stypendystów.

2. Strony potwierdzają zamiar uznawania okresów studiów i dyplomów szkół i uczelni różnego szczebla oraz tytułów naukowych.

Artykuł 13

1. Strony potwierdzają swą gotowość do umożliwienia wszystkim zainteresowanym osobom pełnego dostępu do języka i kultury drugiego Państwa i będą popierać odpowiednie państwowe oraz prywatne inicjatywy i instytucje.

2. Strony będą w większej mierze popierać upowszechnianie literatury drugiego kraju.

3. Strony opowiadają się zdecydowanie za rozszerzeniem możliwości nauki języka drugiego kraju w uczelniach i innych placówkach oświatowych. Dołożą one ponadto starań na rzecz rozszerzenia możliwości studiów polonistycznych i estonistycznych w uczelniach drugiego kraju.

4. Strony będą współpracować w delegowaniu nauczycieli, w kształceniu i doskonaleniu zawodowym pracowników dydaktycznych oraz w rozwijaniu i udostępnianiu pomocy naukowych.

Artykuł 14

1. Każda ze Stron będzie ułatwiać rozpowszechnianie prasy, książek i przekazów audiowizualnych drugiej Strony. Strony będą także współdziałać w dziedzinie radia, telewizji i agencji prasowych.

2. W celu wzajemnego upowszechniania wiedzy o narodowym dorobku w dziedzinie kultury, nauki i oświaty każda ze Stron powoła instytucje kulturalne na terytorium drugiej Strony, które będą korzystać z szerokiego poparcia Państw pobytu.

3. Ze względu na szczególną rolę młodego pokolenia w kształtowaniu wzajemnych stosunków w porozumieniu narodów obu Państw Rządy Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Estońskiej zawrą umowę o współpracy i wzajemnej wymianie młodzieży.

4. Strony będą udzielać poparcia rozwojowi kontaktów między obywatelami obu Stron, współpracy między organizacjami społecznymi, partiami politycznymi, związkami zawodowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, organizacjami sportowymi, fundacjami oraz innymi organizacjami i zrzeszeniami społecznymi.

Artykuł 15

1. Strony będą kierować się powszechnie przyjętymi standardami międzynarodowymi, dotyczącymi gwarancji przestrzegania praw człowieka i praw mniejszości narodowych, zawartymi w szczególności w Powszechnej deklaracji praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych, międzynarodowych paktach praw człowieka oraz w dokumen-

tach Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, przede wszystkim w dziedzinie ludzkiego wymiaru.

2. Strony uznają wolność wyznania za jedno z podstawowych praw człowieka.

3. Strony będą sprzyjać obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej estońskiego pochodzenia i obywatelom Republiki Estońskiej polskiego pochodzenia, w tym mniejszości polskiej w Estonii, w zachowaniu i krzewieniu tożsamości etnicznej, własnej kultury.

Artykuł 16

1. Strony będą popierać wszechstronną współpracę w dziedzinie ochrony zdrowia i higieny sanitarnej, w szczególności w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób cywilizacyjnych i zakaźnych.

2. Strony dążyć będą do ścisłej współpracy w dziedzinie pracy, ubezpieczeń i opieki społecznej.

Artykuł 17

1. Strony będą na podstawie odrębnych umów tworzyć warunki dla obrotu prawnego w sprawach cywilnych, rodzinnych, karnych i administracyjnych.

2. Strony współpracować będą w zwalczaniu zorganizowanej przestępczości, terroryzmu, przestępczości gospodarczej, nielegalnego handlu narkotykami i bronią oraz nielegal-

nego handlu dziełami sztuki, bezprawnych naruszeń bezpieczeństwa cywilnej żeglugi powietrznej i morskiej, wytwarzania i wprowadzania do obiegu fałszywych środków płatniczych, a także nielegalnej migracji.

Artykuł 18

Niniejszy traktat będzie zarejestrowany w Sekretariacie Organizacji Narodów Zjednoczonych zgodnie z artykułem 102 Karty Narodów Zjednoczonych.

Artykuł 19

1. Niniejszy traktat podlega ratyfikacji i wejdzie w życie w dniu wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w Warszawie 6 maja 1993 r.

2. Niniejszy traktat zostaje zawarty na okres 15 lat. Po tym terminie jego ważność ulega automatycznemu przedłużeniu każdorazowo na okres pięcioletni, jeżeli żadna ze Stron nie wypowie go w drodze notyfikacji najpóźniej na rok przed upływem danego okresu obowiązywania.

Sporządzono w Tallinie dnia 2 lipca 1992 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim i estońskim, przy czym obydwa teksty mają jednakową moc.

Za Rzeczpospolitą Polską
K. Skubiszewski

Za Republikę Estońską
T. Velliste

Po zaznajomieniu się z powyższym traktatem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 29 października 1992 r.

Minister Spraw Zagranicznych: *K. Skubiszewski*

L. S.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*